

בעניין :

אורי בכור

המבקש

- נ ג ד -

רשימת אחוד מפלגות הימין - הבית היהודי, האיחוד הלאומי, עוצמה

יהודית

ע"י ב"כ עו"ד אלי שמואליאן

מרחוב משה רחמילביץ 149/4

ירושלים

טלפקס : 02-5838383

נייד : 050-8454600

דואר אלקטרוני : eli@adielyz.com

המשיבה

כתב תשובה מטעם המשיבה

בהתאם להחלטת כבוד יו"ר הוועדה מיום כג' אדר א' תשע"ט תשע"ט (28.2.19), מתכבדת המשיבה (להלן: "המשיבה") ליתן את תגובתה לבקשת המבקש וכדלהלן :

הבקשה בתמצית:

1. המבקש טוען כי יש לפסול את רשימת המתמודדים לכנסת ה-21 שהוגשה על ידי שלושת המפלגות – הבית היהודי, האיחוד הלאומי, עוצמה יהודית. (להלן: "הרשימה")

2. דומה כי תורף טענתו של המבקש מצויה בסעיף 12 לבקשתו, באומרו כי :

12. נסיון להעפיל בצורה מלכותית על אחוז החסימה יורד למהות של רשימה ולפגיעה בזכות חוקתית השיווין בחור יסוד הכנסת, פגיעה קשה בטוהר הבחירות וכן פגיעה בזכות חוקתית נוספת הזכות לבחור.

3. לחלופין מבקש המבקש, לפצל את הרשימה באופן שבו הבית היהודי והאחוד הלאומי יתמודדו יחדיו ברשימה משותפת ואילו עוצמה יהודית תתמודד ברשימה נפרדת. (סעיף 13 לבקשה)

4. לשיטת המבקש, ניתן לאשר את הגשת הרשימה המשותפת בין הבית היהודי לאיחוד הלאומי. (סעיף 7 לבקשה)

5. יחד עם זאת, סובר המבקש כי לא ניתן להגיש רשימה של שתי מפלגות אלו, יחד עם מפלגה עוצמה יהודית, הואיל ובכך יש פגיעה באחוז החסימה שנקבע בחוק, תוך פגיעה בשיויון ובזכות לבחור רשימה "אמיתית" ולא מלאכותית.

טענת המבקש בתמצית:

6. המשיבה תטען כי דין הבקשה להידחות.

7. הבקשה סותרת את החוק המאפשר דווקא הגשת רשימות משותפות.

8. הגשת רשימות משותפות הינה נורמה שכיחה ומקובלת והיא נעשתה בעבר פעמים רבות.

9. הדבר נעשה גם בבחירות הנוכחיות לקראת הכנסת ה-21, כדוגמת הגשת רשימה משותפת למפלגות "חוסן לישראל" יחד עם מפלגת "יש עתיד" ומפלגת "תלם". איש לא ערער על כך.

10. להלן תוצג התשתית העובדתית והמשפטית לאשורה, ולאורה יובהר כי דין הבקשה להידחות.

העובדות לאשורן ובמלואן:

11. בנגוד למבקש, המסתמך על עובדות שגויות ובלא שידועה לו המסגרת העובדתית במלואה, להלן יוצגו העובדות לאשורן ובמלואן.

12. אכן, בעת הגשת הרשימה המשותפת, הוגשה המערכת ההסכמית בין שלושת המפלגות המרכיבות את הרשימה, המסדירה את מערכת היחסים ביניהן ואת השייך המפלגתי של כל מועמד המופיע ברשימה.

13. מערכת הסכמית זו פורסמה בפומבי והיא מצויה לעיון כל דורש גם באתר של ועדת הבחירות המרכזית.

המסגרת הנורמטיבית:

14. סעיף 4 לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], תשכ"ט-1969 אשר כותרת המשנה שלו הינה: "הזכות להגיש רשימת מועמדים" קובע לאמור:

"מפלגה רשאית להגיש רשימת מועמדים לכנסת."

15. סעיף 57 לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], תשכ"ט-1969 אשר כותרת המשנה שלו הינה: "הגשת רשימות מועמדים" קובע לאמור:

(א) רשימת מועמדים תכיל לא יותר מ-120 שמות של אנשים הזכאים להיבחר ושהסכימו להכללת שמם ברשימה; השמות יהיו מסומנים כל אחד במספר סידורי.
 (ב) הרשימה תפרט את שמו הפרטי של כל מועמד ושם משפחתו, מספר זהותו במרשם האוכלוסין ומענו; רשימת מועמדים שמגישות שתי מפלגות או יותר (בחוק זה – רשימת מועמדים משותפת) תציין גם את השתייכותו המפלגתית של כל מועמד.
 (ג) מפלגה תגיש רשימת מועמדים על גבי טופס שנקבע בתקנות, והיא תיחתם בידי בא-כוחה או בידי ממלא מקומו כאמור בסעיף 19ב לחוק המפלגות, תשנ"ב-1992; רשימת מועמדים משותפת תיחתם בידי באי כוחן של כל אותן מפלגות או ממלאי מקומם.
 (ההדגשות שלי – א.ש.)

16. החוק מכיר ומאשר גם נפקויות שונות לגבי רשימת מועמדים משותפת, בין היתר, לגבי:

א. מימון שוטף: סעיף 1 לחוק מימון מפלגות, תשל"ג-1973 קובע לאמור:

"הסכם מימון שוטף" – הסכם בין מפלגות שהגישו רשימת מועמדים משותפת לעניין המימון החודשי כאמור בסעיף 12(ד), שהוגש ליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית בעת הגשת רשימת המועמדים המשותפת;" (ההדגשה שלי – א.ש.)

והמשמעות הנגזרת מכך, מופיעה בסעיף 3 לחוק מימון מפלגות, תשל"ג-1973 הקובע לאמור:

"(ב) המימון של הוצאות הבחירות של מפלגות שהגישו רשימת מועמדים משותפת יחושב לכל מפלגה בנפרד על פי הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) בין שחשבון הבחירות מנוהל בנפרד ובין במשותף, לפי הוראות סעיף 13ב(א) או (ב); ואולם תוספת הסכום השווה ליחידת מימון אחת כאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) תשולם פעם אחת לכל המפלגות כאמור, והיא תחולק ביניהן לפי שיעור חלקן בפועל בסך הכולל של מימון הוצאות הבחירות הניתן להן לפי סעיפים קטנים (א), (ב) או (ב2).
(2ב) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) עד (ב1), נערך הסכם מימון שוטף, יראו, לעניין המימון של הוצאות הבחירות, את מספר המנדטים שבהם זכתה כל אחת

מהמפלגות שהן צד להסכם כאילו הוא המספר לפי שיעור המימון החודשי בהתאם להסכם במועד התשלום הראשון של מימון ההוצאות השוטפות לפי סעיף 2(א)(2), והמספר לא יעוגל. " (ההדגשות שלי – א.ש.)

ב. התפלגות סיעה: סעיף 59 לחוק הכנסת, תשנ"ד-1994 קובע לאמור:

רואים התפלגות של סיעה לענין סעיף 6א לחוק-יסוד: הכנסת, אם נתקיים אחד מהתנאים האלה:
 (1) ההתפלגות היא של קבוצה של שני חברי הכנסת לפחות, שהם שליש ממספר חברי הסיעה לפחות;
 (2) ההתפלגות היא של סיעה שהיא צירוף של מפלגות, וההתפלגות היא על פי ההשתייכות לאותן מפלגות, והיא הגישה ליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית בעת הגשת רשימת המועמדים שלה, נוסח של הסכם בדבר צירוף של מפלגות כאמור;
 (ההדגשה שלי – א.ש.)

17. זאת ועוד. סעיף 67 (א) לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], תשכ"ט-1969, הידוע בכינויו: "הסכם עודפים", אשר כותרת המשנה שלו הינה: "התקשרות בין רשימות" קובע לאמור:

"רשימות מועמדים רשאיות להתקשר ביניהן לשם חלוקת המנדטים, אך אין רשימה רשאית להתקשר אלא עם רשימה אחת בלבד, ואין תוצאה להתקשרות אלא זו הקבועה בסעיף 82." (ההדגשה שלי – א.ש.)

18. מכאן כי החוק מאפשר התקשרות בין הרשימות, זאת במטרה למנוע אבדן קולות כשרים שלא ייכללו בספירת הקולות, אלמלא ההתקשרות בין הרשימות.

יישום:

19. מהמקובץ לעיל מובהר כי:

א. רשימות משותפות: החוק מאפשר הגשת רשימות משותפות ואף נותן לכך נפקויות במספר מישורים, לרבות הזכות לקבלת מימון שוטף נפרד והזכות להירשם כסיעה נפרדת בכנסת, בלא שהדבר ייחשב כהתפלגות שאיננה כדיון.
 מכאן, כי טענת המבקש שאין להגיש רשימות מתמודדים משותפות – סותרת את החוק המאפשר זאת ודינה להידחות.
 גם טענת המבקש לפיה, ניתן לערוך רשימה משותפת בין הבית היהודי לאיחוד הלאומי, אולם לא ניתן לעשות רשימה משותפת על עוצמה יהודית – טומנת בחובה סתירה פנימית.

אם מותר להגיש רשימות משותפות - אזי מדוע להגביל זאת רק לחלק מהמפלגות כפי שטוען המבקש? טענה זו של המבקש פוגעת בעקרון השוויון שבין המפלגות ודינה להידחות.

יתירה מזו. המשיבה לא הצליחה להבין כיצד קובע המבקש כי מפלגה מסוימת הינה מפלגה "אמיתית" ואילו מפלגה אחרת הינה "מלאכותית".

המשיבה תטען כי כל מפלגה שנרשמה כדין ברשם המפלגות, זכאית לכל הזכויות והחובות הקבועות בחוק והן אלו שמציגות את מרכולתן בפני הבוחר. זאת נשמת אפה של הדמוקרטיה.

יראה **הציבור** וישפוט ולא שהמבקש – עם מלוא הכבוד הראוי - ישים עצמו כציבור כולו ויחליט מי מפלגה "אמיתית" ומי מפלגה "מלאכותית".

ב. **אחוז החסימה והסכם עודפים**: גם כאן ועם מלוא הכבוד הראוי, לא למבקש הסמכות להחליט איזו מפלגה או רשימה - עתידות לעבור את אחוז החסימה ואילו לא. כאמור, רק הציבור ישפוט ויחליט.

למעלה מן הצורך נדגיש, כי החוק דווקא **רואה בעין יפה ומאפשר** התקשרויות בין רשימות מועמדים, כגון הסכם עודפים, אשר מונעות אבדן קולות כשרים.

רציונל זה קיים גם בכל הנוגע להתקשרויות בין מפלגות, לצורך הגשת רשימות מועמדים. זאת בדיוק הייתה מטרת קביעת אחוז החסימה – לעודד התקשרויות בין מפלגות, לשם יצירת גושים גדולים בלא שכל מפלגה תתמודד בפני עצמה, תוך בזבוז משאבים וקולות.

מכאן, כי גם טענות המבקש לפיהן יש למנוע הגשת רשימות מועמדים משותפות - סותרת את החוק שדווקא מעודד מניעת אבדן קולות ודינה להידחות.

ג. **פיצול הרשימה לשתי רשימות**: גם הסעד החלופי המופיע בסעיף 13 לבקשת המבקש, לפיה ניתן לאשר הגשת רשימה של הבית היהודי והאיחוד הלאומי ואילו עוצמה יהודית תתמודד ברשימה לבדה – איננה ברורה.

למפלגות נתונה הסמכות הבלעדית להחליט עם איזו מפלגה להתמודד ועם איזו לא, ולא למבקש או גורם אחר כלשהוא.

למעלה מן הצורך נבהיר, כי המועד החוקי להגשת רשימות עבר זה מכבר. לכן גם אין נפקות מעשית לבקשה זו של המבקש.

אי התערבות בעניינה הפנימים של מפלגה:

20. כאן המקום להפנות את הוועדה הנכבדה לניתוח של פרופ' אמנון רובינשטיין ופרופ' ברק מדינה בספר היסוד המשפט החוקתי של מדינת ישראל: רשויות השלטון ואזרחות 768

(כרך ב' התשס"ה), שהתייחסו להכרעה שקיבל המחוקק, ביחס למידת הריסון המתחייבת מפני התערבות שיפוטית בהתנהלותה הפנימית של המפלגה:

"העובדה שהמפלגה היא מכשיר מרכזי להשתתפות פוליטית מחייבת להבטיח, כי המפלגה תתנהל בדרך הוגנת, אשר תבטיח את האפשרות לפעול במסגרתה. מצד שני קיים אינטרס ציבורי חשוב להעניק למפלגות חופש פעולה נרחב, ובכך להבטיח את חופש ההתארגנות ואת הזכות לפעול לעיצוב אופיה של החברה, ובעיקר בשאלה מי יהיו חבריה וכיצד ייבחרו נציגיה.

בהצעת חוק המפלגות הועדפה העמדה בדבר הסדרה מקיפה למדי של פעילותן של המפלגות; אולם בנוסח החוק שהתקבל הושמטו חלק ניכר מהסדרים אלה (וזאת עקב פשרה, בעיקר עם המפלגות החרדיות).

21. אכן, חשיבותה של המפלגה לחיים הדמוקרטיים גורר אחריו פיקוח ובקרה (כך למשל ביחס ליכולת להקים מפלגה (סעיף 5 לחוק המפלגות) או ביחס ליכולתה להגיש רשימת מועמדים בבחירות לכנסת (סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת)), אך עדיין יש לכבד את האוטונומיה שלה במיוחד שעה שמדובר בניהול ענייניה הפנימיים.

הזכות להיבחר - זכות יסוד בעלת מעמד מיוחד:

22. למרות שלשיטת המשיבה אין כל מקום לטענות המבקש הואיל והן סותרות את החוק, הרי שהרבה למעלה מן הצורך תטען המשיבה, כי בכל מקרה יש לאזן טענות אלו של המבקש, אל מול הזכות להיבחר – שהיא זכות בעלת מעמד מיוחד.

23. המשיבה תטען כי גם איזון זה מחייב את דחיית טענות המבקש וכאמור להלן.

24. סעיף 6(א) לחוק יסוד הכנסת, אשר כותרת המשנה שלו הינה "הזכות להיבחר", קובע לאמור:

"כל אזרח ישראלי שביום הגשת רשימת המועמדים הכוללת את שמו הוא בן עשרים ואחת שנה ומעלה, זכאי להיבחר לכנסת..."

25. בשורה ארוכה של פסקי דין, קבע בית המשפט העליון כי:

"הזכות לבחור והזכות להיבחר הן בין חירויות היסוד המרכזיות והחשובות ביותר. הזכות להתמודד בבחירות היא זכות יסוד מדינית, המבטאת את רעיון השוויון, חירות הביטוי וחופש ההתאגדות. מכאן, כי קיומה וההקפדה על שמירתה של זכות זו, הם מן הסימנים המובהקים של חברה דמוקרטית."

ע"ב 1/88 ניימן נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת, (פ"ד מב(4) 177, 185) ועיין עוד גם בג"ץ 753/87 בורשטיין נ' שר הפנים, (פ"ד מד(4) 462, 473); בג"ץ 3791/93 משלב נ' שר הפנים, (פ"ד מז(4) 126, 130; ועוד רבים.

26. דומה כי אין צורך להרחיב בנקודה זו. המדובר במושכלות יסוד של משטר דמוקרטי.
27. המשיבה תטען כאמור, כי גם מעמדה המיוחד של זכותה של המשיבה ושל המתמודדים מטעמן – להיבחר, מחייב את דחיית הבקשה.

סיכום:

28. מכל האמור לעיל מובהר כי המשיבה עמדה בכל הוראות החוק וכי כל טענותיו של המבקש – אין להם על מה שיסמוכו הואיל והן נשענות על טענות הסותרות את החוק.
29. יתירה מזו. גם איזון של טענות המבקש אל מול מעמדה המיוחד של הזכות להיבחר והריסון המתחייב בהתערבות בעניינה הפנימיים של מפלגה - מובילה למסקנה כי דין הבקשה להידחות.
30. אשר על כן, כבוד יו"ר ועדת הבחירות המרכזית וועדת הבחירות המרכזית הנכבדה יתבקשו לדחות את הבקשה תוך חיוב המבקש בהוצאות לרבות שכ"ט עו"ד ומע"מ כחוק.
31. מצ"ב תצהירו של מזכ"ל הבית היהודי בתמיכה לעובדות המוצגות בתשובה זו.

אלי שמואליאן, עו"ד
ב"כ המשיבה

בס"ד, ירושלים, כ"ז אדר א תשע"ט
(4 מרץ, 2019)

תצהיר

אני הח"מ ניר אורבך בעל ת.ז. שמספרה _____, לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר את האמת, שאם לא כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר בזאת בכתב, כדלקמן:

1. אני משמש כמזכ"ל מפלגת הבית היהודי.
2. אני עושה תצהירי זה בתמיכה כתב תשובה מטעם המשיבה לבקשה שלא לאשר מועמד.
3. האמור בסעיפים 1-5, 8-13, לכתב התשובה – נכון מידיעתי האישית.
4. האמור בסעיפים 6-7, 16-30 לכתב התשובה – נכון למיטב ידיעתי ואמונותי ופי יעוץ משפטי שקיבלתי.
5. זה שמי זו חתימתתי ותוכן תצהירי אמת.

ניר אורבך

אישור

אני הח"מ _____, עו"ד מאשר בזה כי ביום _____ הופיע בפני מר ניר אורבך המוכר לי אישית, ואחרי שהוזהרתי כי עליו להצהיר את האמת, וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה בפני.

עו"ד, _____